

Wspomnienia mima

Leszek Czarnota, aktor mim należący do zespołu Wrocławskiego Teatru Pantomimy pod dyrekcją Henryka Tomaszewskiego zachęcany przez prof. Leszka Pułkę, by spisał wspomnienia dotyczące Mistrza, uległ jego namowom i pod koniec swojego życia (zmarł w 11 lipca 2019 r.) napisał „Książkę o Mistrzu. Subiektywną historię teatru pantomimy Henryka Tomaszewskiego (1959-1974)”. Autor w każdym niemal zdaniu podkreśla swoje uwielbienie dla geniuszu Henryka Tomaszewskiego. Zafascynowany jego teatrem pragnie spłacić dług wdzięczności za wprowadzenie w świat sztuki mimu i możliwość pracy z Mistrzem przez pierwszych piętnaście lat swojej pracy artystycznej. Pracy, która ukształtowała całe jego życie zawodowe.

W pierwszej z pięciu części wspomnień zatytułowanej „Warsztat” autor skupił się na pracy z Henrykiem Tomaszewskim nad poszczególnymi przedstawieniami Wrocławskiego Teatru Pantomimy. Leszek Czarnota został przyjęty do zespołu WTP w trzecim sezonie jego działalności. Trafił doń bez audycji po ukończeniu szkoły baletowej w Bytomiu. Był świadkiem narodzin polskiej szkoły pantomimy.

Henryk Tomaszewski poświęcał się pracy bez reszty. „Chciał, właściwie żądał, abyśmy swój czas całkowicie poświęcali teatrowi” – wspomina Leszek Czarnota. I dalej: „Był na każdym przedstawieniu. Pilnie obserwował i wylapywał najdrobniejsze szczegóły, by natychmiast po skończonym spektaklu zjawić się w garderobie i na gorąco udzielić uwag”. „On miał wzrok niezwykły, przenikliwy, przesywający, bystry. Widział wszystko”. „Cieszył się nieustannie, wręcz bawił się teatrem”. „Wszystko go interesowało. Widział świat intensywniej od nas”. Wspomina też jego doskonałe wyczucie muzyczne: „poprawiał kompozycję i nawet choćby to był Mozart lub inny znany i uznany kompozytor, nie miał skrupułów, wszystko miało służyć spektaklowi”.

Leszek Czarnota opisuje nie tylko system pracy Henryka Tomaszewskiego. Wspomina o jego pasji kolekcjonerskiej – zbierał lalki. Obecnie jego kolekcja stanowi podstawę zbiorów Miejskiego Muzeum Zabawek w Karpaczu. Opisuje konszachty Tomaszewskiego z dobrymi duchami: „W chwilach zwątpień przywoływał swojej dobre anioły. – Jak mam kłopoty – mawiał – głaszczę się po ramieniu, bo tu siedzi mój Serafin, który mnie chroni. Modłę się często do moich Aniołów Światłości i te modlitwy zostają wysłuchane”. Ujawnia jak to wraz z członkami zespołu rywalizowali w parodiowaniu Mistrza.

W zapiskach zatytułowanych „Aura” Leszek Czarnota ukazuje sylwetki współpracowników Wrocławskiego Teatru Pantomimy i ich relacje z Mistrzem. Kolejna część zatytułowana „Wojaze” traktuje o kolejnych wyjazdach zagranicznych WTP. I tu też znalazło się sporo wspomnień o Henryku Tomaszewskim, zwłaszcza jak w każdym kolejnym mieście ganiał swoją ekipę po kościołach i muzeach wykazując niebywałą erudycję w opisywaniu poszczególnych malowideł i rzeźb. Znalazło się tu także sporo przegód, plotek i opowieści wyjazdowych niekoniecznie związanych z Mistrzem.

A już wspominki w czwartej części zatytułowanej „Atlas polski” z Tomaszewskim mają niewiele wspólnego i jest to najslabsze ogniwo tych wspomnień. A passusów jak to na premierę do Teatru Polskiego we Wrocławiu założył kalesony i było mu za ciepło albo, że żona indagowała go o defekację mógłby sobie autor naprawdę darować. Zwłaszcza, że podtytuł książki brzmi „Subiektywna historia teatru pantomimy Henryka Tomaszewskiego (1959-1974)”...

W ostatniej części autor zawarł zapis techniki ćwiczeń pantomimicznych zwanych polską szkołą, wymyśloną i opracowaną przez Henryka Tomaszewskiego I to chyba najcenniejsza część wspomnień o mistrzu. Henryk Tomaszewski uważał się bowiem za praktyka nie teoretyka, dlatego nie zapisał kodeksu swojej sztuki.

Z komentarzem [e1]:

Wspomnienia Leszka Czarnoty mimo, że pobieżnie zredagowane przez prof. Leszka Pułkę (obszernie pisze o tych mankamentach książki Rafał Węgrzyniak w swoim artykule „Jeszcze o Tomaszewskim” zamieszczonym w wortalu Teatrolgia.Info) są ważną cegiełką w archiwum dokumentującym dzieje Wrocławskiego Teatru Pantomimy.

Leszek Czarnota, „Książka o Mistrzu. Subiektywna historia teatru pantomimy Henryka Tomaszewskiego (1959-1974)”, Oficyna Wydawnicza ATUT, Wrocław 2019.